

Collegial=Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 17.

Den 28 April 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Den anden, i sidste Numer lovede, Plan fører Titel af: Reglement og Anordning over Fattigvæsenet paa de til Frederiksværk hønhørende Godser. Dens væsentlige Indhold er følgende:

- 1) Godsernes fire Sogner samles i Fremtiden, for saavidt Fattigvæsenet angaaer, under eet District.
- 2) Dette Fattigvæsens Direction bestaaer af Ejeren eller hans Mandatarius, som Amtmand og Præsæs, af de trende Præster paa Godset, og sex Bondesogder, nemlig een fra Kregome, een fra Binderød, tvende af Meelby og tvende af Thorup.

Een af Skoleholderne fører Regnskabet, og tilstaaes for sin Umage, samt til Skrivmaterialier, 3 Rdlr. I øvrigt er denne s overensstemmende med

s 3 i Planen til Forsorgelses = Anstalten paa Frederiksverk.

3) De Fattiges Capitaler udgjøre for nærværende Tid i Kregome og Binderød

Sogner	76 Rdlr.	64 §.
i Meelby Sogn	= 20 —	64 —
i Thorup Sogn	= 220 —	—

317 Rdlr. 32 §.

Denne Capital forøges af Ver.

fets nuværende Ejer med " " 382 — 64 —

700 Rdlr. " —

Disse 700 Rdlr. tilhøre det hele Fattigvæsen, ligesom de Penge, hvilke end videre kunne have, samles og oplægges, til hvilkets Forsøgelse Renterne og anvendes, naar de ej behøves til Udgifterne.

Directionen skal sørge for Capitalernes sikke Udsættelse paa Rente, og Directeurerne, een for alle, og alle for een, indestaae for hvad Tab derved maatte indtræffe.

Det, som hidtil er ydet til de Fattige i Sød, vedbliver. Vil Noget give mere aarlig, forbinder saadan frivillig Gave ej længer, end Giveren selv vil.

Det overlades til Præsterne, for hvor Meget i Sød og Penge de ville lade sig indskrive; hvad de nu vedtage, bliver Pligt for Eftermanden.

Det,

Det, som Beboere paa udparcelerede Herregaards-Jorder, der svare Afgiwt efter Hartkorn, bør og vilse give, maa tilflyde Fattigkassen uden at afkræves i det, som Herregaardene hidtil selv have bidraget.

I Penge betaler enhver Gaard aarligen 4 ß ; en Huusmand med Jord, 2 ß ; en Huusmand uden Jord, 1 ß ; en fuldvoren Tjenestekarl, 2 ß ; en halvvoren Tjenestekarl, 1 ß .

Af de efter afg. Generalmajor Classens Testamente til de Fattige paa Frederiksverk og Godset leverede Penge, tillægges Godsets Fattige

a. 2000 Pd . Brød om Aaret, hvoraf 1000 Pd . uddeles den 24 Marts, og 1000 Pd . den 31 Julii;

b. i Sæd aarligen 10 Edr. Rug og 10 Edr. Byg;

c. i rede Penge aarligen 40 Rdlr.

Berkets nuværende Ejere, Hs. Durchl. Prinds Carl af Hessen tilstaaer de Fattige paa Godset for sig og efterkommende Ejere

a. 2000 Pd . Brød, hvoraf 1000 Pd . uddeles den 28 Januar, og 1000 Pd . den 19 December;

b. i Sæd 20 Edr. Rug og 20 Edr. Byg;

c. i Penge 40 Rdlr., og

d. fri Læge og Lægemidler til de Syge.

Alle de øvrige Fattiges Indtægter efter Forordn. af 24 Sept. 1708. og senere Anordninger be-

sørge

førger Directionen indsamlede ved Hjælp af Præsterne m. v.

Fattiges eller faste Almisse-Lemmers Efterladenskaber beregnes Fattigkassen til Indtægt.

- 4) Ikkun den, der ej selv, eller ved Slægtninges Hjælp, kan forhverve sig og Sine det Nødtørstige, forundes Afgang til Understøttelse af det Almindelige.

Ved det aarligen optagende Mandtal forfattes en særskilt Liste baade over dem, der nyde Almisse, og dem, hvis Tilstand anbefaler dem til Understøttelse.

Den højeste Almisse maa ej overstige 12 Skp. Rug, 12 Skp. Byg og 3 Rdlr. i Penge.

Fader- og moderløse Børn skulde, saasnart muligt, udsættes hos bekjendte flikkelige Bønderfolk.

I Tilfælde, at en Familie, som ellers ej kan ansees for at være fattig, ved Sygdom sættes ud af Stand til at erhverve det Fornødne, skal samme, endog uansøgt, gives Understøttelse saa længe denne behøves.

Den bevilgede Hjælp udeliveres enten maanedsligen, eller hver anden, tredie Maaned, v. s. v.

- 5) Ingen maa, under 16 § Mulct for hver Nat, huse eller bølge fremmede Betlere; men skulde Svagthed eller streng Vinter gjøre det umuligt for en saadan Fattig, at begive sig bort, uden at udsættes for Livsfare, da maa Saadant strax anden Dags Formid-

dag anmeldes for Vedkommende, paa det at der kan søjes Anstalt for sligt et ulykkelig Menneske.

Jugen maa give en Betler Noget, under 4 β Mulet til Fattigkassen.

En fremmed Betler gives første Gang, han anholdes, 4 β i Tarepenge, med alvorlig Advarsel, ej oftere at betræde Godsernes Grændser, hvis han vil undgaae strengest Behandling efter Lovens Bydende.

- 6) Mere, end de aarlige Indtægter beløbe sig til, maa ej tilstaaes eller udgives. Ved særskilte Forestillinger til Ejeren vil et Tilskud kunne bevirktes, naar det godtgjøres, at Trangen ej paa anden Maade kan afhjælpes.

Hvad der fra de til Almisse bestemte Summer maatte kunne bespares, besorger Directionen udsat paa Rente, til de Fattiges Fordeel i Henseende til Forbedringer ved Fattigvæsenet, som ved saadant Overskud kunde træffes.

- 7) Directionen forpligtes til, at efterleve de Anordninger, som herefter maatte udkomme, og hvilke Fattigvæsenet paa Frederiksverk kan anvende og bruge.

Men Bestyrelsen og Opsigten tilkommer Directionen alene, som dog skal være pligtig til at meddele de kongelige Collegier, paa Forlangende, Efterretning om Fattigvæsenets Tilstand inden Haldnæs og Frederiksverks Grændser.

Saa vel denne Plan, som den i Numer 16 indførte, hvilke begge af Hs. Durchl. Prinds Carl, som Verkets Ejer, ere samtykkede, har Hs. Majest. under 4 d. M. approberet.

Forordning.

Under 13 April d. A. er igjennem det tydske Cancellie udgivet en Forordning om udelukkende Indførsel af Ejendommens offentlige Vortsælgelse ved Concurser og Special-Executioner for Hertugdømmet Holsteen, Hertsøbet Pinneberg, Græfskabet Ranzau og Staden Altona. Denne Forordnings væsentlige Indhold er følgende:

- 1) Den i Special-Executioner og i Concurser Tilfælde nu og da brugelige de taxerte Strykkers Antagelse in solutum, og saadanne Strykkers speciale Udtagelse istedetfor Penge, eller deres generale Udløsning, ophæves ganske, og ifkun de allerede erkjendte Special-Executioner og de allerede forarsagede Concurser fortsættes og tilendebringes paa den hidtil gjældende Maade.
- 2) Derimod skal enhver Creditor efter sin Orden, og, saavidt Massen strækker til, tilfredsstilles ved rede Penge, og ingen Creditor heri nyde Fortrin for den anden.
- 3) Til den Ende skulle herefter ved en Special-Execution de til Betaling af Gjælden tilstrækkelige agtede Ejend-

Ejendomme, om Skyldneren ikke indløser dem inden sex Uger, og de levende inden ti Dage, eller, under denne Frist, stiller Caution, offentlig sælges til den Højstbydende, og deraf saa mange Stykker, som til den udkrævede Sum ere fornødne, tilstaaes, Creditorerne af de indløste Penge tilfredsstilles, men det mulige Overskud tilstilles Skyldneren, og Auctions-Pengenes Betalings-Termin udsættes indtil beqvem Aarstid for Kjøberne.

- 4) I Tilfælde, at der ved disse speciale Executioner, formedelst de bevægelige Ejendommens Utilstrækkelighed, maa frides til Huses og Jorders Bortsalg, skal, om intet lovligt hindrer, først ethvert Huus eller Grundstykke, hver Fenne Land, opbydes for sig, og derefter, i samme Termin, gjøres Forsøg, om ej for disse Stykker tilfammentagne skulde bydes Mere. Saa skal og, ved Auctionerne over bevægelige Ejendomme, Terminen eller Terminerne til Kjøbesummens Afdrag altid ansættes paa en til Betaling beqvem Aarstid, og efter Auctionen endnu en Frist af fjorten Dage, som uden Kjøberens Samtykke aldrig kan forlænges, staae Skyldneren aaben, for ved Creditorens Tilfredsstillelse paa anden Maade at faae igjen det Immobile. Ligeledes skal forholdes, naar en Creditor har Ret til uopholdeligen at bringe en Skyldners ubevægelige Ejendom til Auction.

- 5) Ved Concurser skulle ligeledes herester, dog med Jagttagelse af de til at forebygge overilede Concurser un-

der 28 Jan. 1785 og 23 April 1790 gjorde Foranstaltninger, samtlige Ejendomme, efter foregaaende Fortegnelse over samme, imod rede Betaling offentlig bortsælges. Naar Omstændighederne tillade det, skal Terminen til Bortsælgelsen tillige bekendtgjøres i Proclamerne til Gjældens Angivelse. I Forvejen skal Concurs-Dommeren, i Forening med Edebenten og de fornemste Creditorer, udkaase Auctions-Conditionerne, og derved, for saavidt det angaaer Markerne og de Gaarde, som have umatriculerede Jorder, bestemme, hvor mange Jorder med den derved fornødne Besætning maa blive forbundne med Huset, og tilligemed samme bortsælges efter i alt Fald at have indhentet Bedkommendes Samtykke. Og skal i øvrigt ogsaa ved denne i Concurs-Tilfælde foretagende Auction over Immobiler det i forrige s foretagne Forhold anvendes.

- 6) Naar ved Special-Executioner eller generale Concurser Auctionen eller Opbydningen, ifølge ovenstaaende Anordning, foretages, saa skal det, som Officialerne hidtil i Gebyrer lovligen have nydt for saadanne Handlinger paa ethvert Sted udredes indtil det anderledes maatte bestemmes. Med den speciale Esfecternes Udtagelse og generale Udløsning bortfalde de derfor hidtil havde Sportler, og forbeholdes Hs. Majestæt i saadan Hensigt at modificere Sporteltaxterne til billig Skadesløsholdelse for dem, der, uden anden Fordeel, derved maatte tabe.

Fra Tobakspinder-Laugets Oldermænd i Kjøbenhavn, H. Bredahl, er indkommet Forslag til nogle nøjere Bestemmelser til Ordens Vedligeholdelse i Henseende til Laugets Svende, som arbejde hos de i dette Laug indlemmede Mestere, der boe udenfor Kjøbenhavn. Til Anledning heraf, og efter Kjøbenhavns Magistrats derafter indhentedede Erklæring, er det, ved Rescript til bemældte Magistrat under 27 April d. A. fastsat:

- 1) at hvad der ved Befaling til Magistraten af 11 Nov. 1785 er fastsat om Erlæggelsen af Syge-, Fatige- eller Tide-Penge ogsaa skal gjælde i Henseende til de Tobakspinder-Mestere og de hos dem arbejdende Svende, som, skjønt de boe udenfor Kjøbenhavn, dog henhøre til det herværende Tobakspinder-Laug;
- 2) at naar en Tobakspinder-Svend gaaer ind i Militair-Tjenesten, maa han, i sin Tjeneste-Tid, anses at være udenfor Lauget, for saavidt Syge- eller Tide-Penges Erlæggelse, og den derved erhvervede Ret til Understøttelse af Lauget i Sygdoms Tilfælde, vedkommer, saasom han, i sligt Tilfælde, nyder Understøttelse af Militair-Etaten; Skulde han derimod, efter erholden Afsted fra samme, ville indgaae i Lauget igjen, som Svend, da skal dette være ham uforment, imod det sædvanlige Indskud af 2 Rdlr.

Ligeledes skulle de Tobakspinder-Svende, der arbejde ved en anden Profession, eller bruge anden Næringsvej, anses Tobakspinder-Lauget uvedkommende,

mende, i Henseende til Tids-Penges Erlæggelse og paa Grund deraf paaastaaende Understøttelse; men ville de igjen gaae tilbage til Lauget, da maa de ligeledes paa nye betale et Indskud af 2 Rdlr., og disse, saavel som de fra Militair-Tjeneste til Lauget Tilbagegaaende, med en Læges Attest bevise, at de ere sunde, førend deres Indskud antages;

3) at de Svende, som til Understøttelse af Laugets Kasse mælde sig, som Syge, skulde være pligtige til, saavel ved Anmeldelsen, som ved Modtagelsen af Understøttelsen, med en Læges Attest at bevise deres Sygdom.

Blandede Efterretninger.

Det er uden tvivl endeel af nuværende Blads Læsere bekjendt, at Sjælands Biskop, sidst i Maret 1790, med Cancelliets Tilladelse, sammentraadte i en Commission med nuværende Etatsraad O. Walling, Capitain Abrahamson, Professor Rahbek, afg. Theater-Directeur Storm og afg. Lærer Riber, for at foranstalte en udvalgt Samling af Psalmer til Almuens Brug, deels ved deri at optage og tildeels forbedre forhen brugte Psalmer, deels ved at antage nye, til hvilkes Udarbejdning bemælte Biskop indbød næsten alle Nationens ved trykte Skrifter bekjendte Digtere. Efterat ovennævnte Commission ved idelige Forsamlinger i Biskoppens Huus stedse siden har virket til sit foresatte Maal, har Biskoppen under 15 Sept. f. A. til Cancelliet indsendt

sendt det fuldbendte Udkast til en ny Psalmebog, under Navn af evangelisk christelig Psalmebog til Brug ved Kirke- og Højs-Andagt, hvilket er blevet Hs. Majest. forelagt, som derpaa, under 13 April, har resolveret saaledes:

"Vi befalde herved aldeles den Samling af Psalmer, som Vor for Religionen nidsjære Biskop haver foranstaltet, og som herved tilbagesølger. Vi ville og forunde det kongelige Bøjsenhuus ene og alene Forlagsrettighed paa samme, dog at Prisen til Udsalg paa godt Trykpapir ej overstiger een Skilling danske for Arket. For aldrende Folk maa og besørges en Udgave med stor Stil til billig Pris. I øvrigt antages Biskoppens Tilbud, selv, i Forening med Etatsraad Walling og Capitain Abrahamson, at ville paatage sig Correcturen af denne Psalmebog.

I Anledning af en fra en Sørenskriver indkommen Forespørgsel, om han er pligtig, uden Betaling at holde Auktions-Forretninger over de uvisse Gjældsfordringer, som udlægges Umyndige, har Cancelliet, under 14 d. M., tilfrevet vedkommende Amtmand, at da Sportel-Reglementet af 11 Jun. 1788, som bestemmer Auktions-Forvalterens Salarium, ingen Undtagelse gjør i Henseende til de Umyndige, og Auktions-Forvalterne selvgeligen nyde Salarium for de Umyndiges faste Ejendomme

domme og Løsøre, som ved Auction bortsalges, saasess ingen Grund for, at de skulde negtes samme for deres uvisse Gjælds-Fordringer, i Tilfælde, at disse skulde forauctioneres. I Følge heraf synes Sørenskriverne fuldkomment hjemlede til at fordre Betaling for de Auctioner, der maatte foresalde over Umyndiges uvisse Gjælds-Fordringer.

Efter indkommen Forespørgsel har Cancelliet, under f. D., tilmældt Amtmanden over Amtvorkov og Korsør Amt, at de Tingsvidner, som ved Retten erhverves, til Oplysning om et eller andet Notat, der i eller udenfor Sessionerne meddeles Lægs-Forstanderne til Berigtigelse, skulle udstedes paa ustemplet Papir uden Betaling.

I Anledning af indkommen Forespørgsel om Tiden, fra hvilken Quart-Procent-Skatten skal regnes af de paa Pante-Obligationer udlånte Capitaler, enten fra Obligationens eller fra Tinglysningens Dato, har Cancelliet, efter derom at have ført Brevverling med Rentekammeret, tilmældt Amtmanden over Thisted Amt, at det, i Henseende til berørte Skat, i Rentekammeret er antaget som fast Regel, at den fordres fra Obligationernes Udstædelses-Datis, hvorimod den ikke svares længer, end til Obligationernes Betalings-Dato.

Endstjænt Publicum nu i Adresse-Contoirets Efterretninger har seet Politimesterens Bekjendtgjørelse, der oplyser, hvorvidt den seneste Tids Rygter, om Menneskers voldsomme og mordiske Oversfald her i Hovedstaden, kunne være sande eller sandsynlige, har man dog troet, at burde meddele dette Blads Læsere Underretning om, at Cancelliet under 19 d. M. har tilskrevet Kjøbenhavns Politimester følgende Brev:

"Promemoria.

"Cancelliet paatvivler ikke, at jo Hr. Politimester ligesaavel som dette Collegium, maa være bleven opmærksom over de igjentagne Beretninger og Advarsler, som gives i Adresse-Contoirets Efterretninger om voldsomme og mordiske Oversfald, hvilke endog bestemt opgives. Saadanne Bekjendtgjørelser, hvad enten de medføre Sandhed eller ikke, kunne ej andet, end sætte Hovedstadens Borgere i Bekymring og Skræk, især da ingen tilfredsstillende eller oplysende Bekjendtgjørelse angaaende hvad der i den Henseende har været foranstaltet fra Politiets Side, er fremkommen, hvorved Publicum kunde beroliges. Cancelliet anseer det derfor, som Pligt, desangaaende at udbede sig fuldstændig Efterretning om fornævnte strafværdige Handlinger blot ere opdigtede (i hvilket Tilfælde Ophavsmændene ej bør gaae ustraffede), eller om Kundgjørelsen desangaaende bærer Præg af Sandsynlighed eller Sandhed."

”Endeligen vilde De behageligen indberette, hvad det af Dem, i denne Henseende, er foretaget.”

Fra Stiftamtmanden over Aarhus Stift er indkommen Forespørgsel, om hvorledes skal forholdes i følgende Tilfælde: En Moder til et under Ægteskabs Lovte avlet nægte Barn har hos bemældte Stiftamtmand besvaret sig over, at Barnefaderen, der nu har giftet sig, for fire Aar siden, har ophørt at bidrage til deres fælleds Barns Opdragelse: denne indfylder sig under den kongelige Resolution af 24 Jan. sidstleden *), hvorved han mener sig befriet fra videre Bidrag til Barnets Underholdning, da Moderen for et Par Aar siden er indtraadt i Ægteskab med en anden Mandsperson. Herpaa har Cancelliet, under 21 April, tilskrevet fornævnte Stiftamtmand, at det altid er Barnefaderens Pligt, at bidrage til sit, udenfor Ægteskab avlede, Barns Underholdning, indtil det er ti Aar gammelt.

Pedigt Embede.

Under det danske Cancellie: Soggendals Sognekald i Christiansands Stift, 222 Rdlr.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 24 April er Astenfjongspræst og Rector i Bragenæs H. J. Hesselberg

*) See denne Tidende, Nr. 5, S. 71.

selberg udnævnt til Sognepræst i Spydeberg, og i hans Sted Personel-Capellan S. Tybring; Sognepræsten til Hvalser C. L. Børnholt udnævnt til Sognepræst i Baaler; den residerende Capellan i Nordrehoug D. E. Glav ved ligeledes til Sognepræst i Næs i Hallingdalen, og i hans Sted Cand. S. J. Zimmermann; Personel-Capellan C. E. Namødt ligeledes til resid. Capellan i bemældte Næs, alle under Aggershuus Stift; den resid. Capellan i Thisted P. Simonsen udnævnt til Sognepræst i Tostlund under Ribe Stift, og i hans Sted Candidat R. Aagaard; Sognepræsten til Ørlev og Soelberg i Sjælland C. W. Hertel ligeledes til første resid. Capellan ved Domkirken i Aarhus og Sognepræst til Veilbye; den resid. Capellan til Nykjøbing og Sydstøtte paa Falster J. E. Studsgaard til anden resid. Capellan ved bemældte Domkirke, og i hans Sted Candidat P. H. Borch.

Under det tydske Cancellie: Den 20 Apriler hidtil værende Diaconus J. Boysen ved Birkwort i Landskabet Eyderstedt beskikket til Sognepræst ved Frederiksberg Kirke i Slesvig, samt til Kirkeprovst i Provstiet Hütten; Compastor J. E. Hark i Tønningen lige saa til Sognepræst og Kirkeprovst i Husum; Doct. jur. F. J. Thibaut, og Doct. med. J. G. Keyher, begge i Kiel, udnævnte, den Første til overordentlig Professor i Lovkyndigheden, og den Sidste til overordentlig Professor i Lægevidenskab, ved det derværende Universitet.

Under

Under Generalitetet: Den 20 April er den ved Prinds Frederiks Regiment staaende characteriserede Premier-Lieutenant v. Sandberg efter Ansøgning i Naade afskediget af Krigstjenesten med Capitains Character; ligeledes den characteriserede Second-Lieutenant v. Monrad med Pension afskediget fra det Slesvigke Rytter-Regiment.

Under General-Toldkammeret: Den 18 April er Student P. H. Haste befuldmægtiget til Told- og Consumtions-Inspecteur i Middelfart, og J. Müller til Toldbetjent i Sandesund under Tønsberg Told-district.

Under Admiralitetet: Den 13 April er Fuldmægtig H. N. Mandleff overdraget det ved Cancellieraad Moe's Død ledigt blevene Sø-Etatens Bogholder Contoir, Fuldmægtigen i Revisions- og Contra-Beregnings-Contoirtet J. N. Holm ansat som Fuldmægtig i bemældte Bogholder-Contoir, og Copliist J. H. Giede forfremmet til yngst Fuldmægtig i Revisions-Contoirtet. Tillige er Sø-Etatens Archivarius H. E. Rilde og Bogholder Mandleff blevene benaadede med virkelig Over-Krigs-Commissairs Character.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.